

ما هم نکات زیادی را از بچه‌ها شنیدیم و بهتر در ریاضیات که ذائقه این نسل چیست و به دنبال چه دغدغه‌هایی هستند. نسل ما از مان‌ها و ایدئولوژی‌ها و تفکری داشت که شاید در نسل امروز وجود نداشته باشد، پس لازم است فیلمسازان پیشگسوت در حال و هوای نسل امروز قرار بگیرند و از فضای فکری آنها شناخت دقیق پیدا کنند. ما سئافسه‌تپه‌یکنده‌ایرانی‌چون‌می‌دانند که تأمین مالی بر عهده نهادهای حمایتی یا اسپانسر هاست، به ذائقه مخاطب توجه کافی نمی‌کند. سودش را در هزینه تولید به دست می‌آورد و دستمزدش را می‌گیرد و اساساً به فکر اکران و بازاریابی نیست. هم این نگاه برای سینمای کودک و نوجوان سم است و هم تفکر دبیری که برای پر کردن برنامه نمایش جشنواره، شتابزده و بدون مطالعه، فیلمی را به فیلمسازی سفارش می‌دهد. در این سال‌ها ما تلاش کردیم به حیات طبیعی سینمای کودک نزدیک شویم و فیلمسازان برای سینمای کودک را دعوت کردیم، اما سفارش ندادیم.

■ **اتفاقاً و یک‌در دست همین است که اگر به تسلط و تفکر فیلمسازی اعتماد داریم منتظر درخواست اوبناشیم خودمان (کانون پرورش فکری و فارابی) سراغش برویم و درخواست کنیم که کار برگردد.**

این دعوت اگر مبتنی بر این نبوده تولید باشد خطرناک است اما اگر فارابی و کانون، کارگردانی را به خاطر استانداردهای درست فیلمسازی برای کودکان، دعوت به کار کند اشکال ندارد چون موفق است، بازار دارد، مخاطب دارد و... ولی اینکه مدیر جشنواره‌ای صرفاً از نگرانی اینکه ۶ ماه دیگر جشنواره‌اش فیلم ندارد، بدون توجه به ساختار فیلمنامه و داستان و جذابیت‌هایش، قرارداد ببندد حاصلش فقط هزینه برای انبوه فیلم‌هایی است که جایی در اکران ندارد.

اوایل سال‌های ورود من به فارابی، ۴۸ فیلم کودک و نوجوان وجود داشت که صرف‌فای پر کردن جدول اکران جشنواره فیلم کودک ساخته شده بود و هیچ پخش‌کننده‌ای حاضر به پخش آن در سینما نبود.

تولیز یون هم این فیلم‌ها را از بنیاد فارابی نخرید. این روش، اتلاف سرمایه بود. بنابراین یکی از سیاست‌های ما در بنیاد فارابی جلوگیری از همین رویکرد غلط بود که به فیلمساز التماس نکنیم که چون ما فیلم نداریم، بیا فیلم شخصی خودت را بساز حتی اگر به جنبه‌های فروش و بازار و جذب مخاطب نتوانی گذارد.

■ **در عین حال قبول دارید که باید سراغ فیلمسازانی مثل ایرج طهماسب و حمید جبلی رفت.**

حتماً. من چند ماه پیش با آقای ایرج طهماسب جلسه داشتم و درخواست کردم که کار جدیدی برای کودکان و نوجوانان تولید کنند که البته ایشان نکاتی را به درستی به عنوان موانع ذکر کردند از جمله تهیه‌کننده حرفه‌ای که نقش مهمی دارد. تلاش ما این است که امثال آقای طهماسب، مرضیه برومند و... به دنیای فیلمسازی

برگردند. با خانم برومند برای نگارش فیلمنامه «شهر موش‌ها ۳» قرارداد بسته‌ایم، طرح اقتباسی آقای رسول صدرعاملی بر اساس کتاب «زیبا صدایم کن» آقای فرهاد حسن‌زاده به تصویب رسیده است. طرح اقتباسی آقای ابراهیم فروزش برای داستان «پل‌وو خورش» اثر استاد هوشنگ مرادی کرمانی هم در شورای اقتباس تصویب شده و امیدواریم این فیلم بزودی جلوی دوربین برود. آقای محمدعلی طالبی با شراکت ۳۰ درصدی بنیاد فارابی هم یک تولید مشترک دارند. آقای مجید مجیدی هم که خوشبختانه با فیلم «خورشید» به دوره فیلمسازی در خشان‌شان رجوع داشتند. همه تلاش‌های ما این است که بزرگان سینمای کودک و نوجوان در کنار جوان‌ترها که در این سال‌ها بخصوص در حوزه انیمیشن‌ها آثار جذاب و پرفروشی داشتند در این حوزه فعالیت کنند. در سه چهار سال گذشته فیلمسازان جوانی همچون آقای سید محمد رضا خردمندان، سهیل موفق، خانم رقیه توکلی و... وارد فضای سینمای کودک و نوجوان شدند. نسل جدیدی از فیلمسازان در کنار پیشگستوان برای جشنواره سال ۱۴۰۰ مشغول فعالیت هستند و این دستاورد خوبی است. می‌توان امیدوار بود زمانی که ما بنیاد سینمایی فارابی را ترک می‌کنیم حسرت همیشه‌گی مان از اینکه چرا بزرگان سینمای کودک دیگر فیلم نمی‌سازند، رفع شده باشد و فیلمسازان پیشگسوت در کنار فیلمسازان جوان و نوگر، کارهای افتخارآمیزی برای ارائه‌عرضه داشته باشند.

■ **فارغ از ضعف‌های تکنیکی که شاید نتوان نهاد خاصی را مسئول آن دانست آنچه به سینمای کودک در این سال‌ها ضربه زده ضعف فیلمنامه است. در حالی که ادبیات کودک و نوجوانی ماحاوی گنجینه‌غنی است.**

از سال گذشته با همفکری شورای کودک و نوجوان بنیاد سینمایی فارابی، مشخصاً سایت «سینما قصه» را برای همین منظور طراحی و آماده‌سازی کردیم تا فیلمسازان سینمای کودک را به سمت تولید این آثار سوق بدهیم. راه‌اندازی این سایت که حاوی خلاصه کتاب‌های محبوب کودکان و نوجوانان از نویسندگان ایرانی است به نوعی رجوع به همین ذخیره فرهنگی در ادبیات داستانی است. تهیه‌کنندگانی که مایل به تولید آثار سینمای کودک و نوجوان هستند را به این سایت ارجاع می‌دهیم و از آنها می‌خواهیم که کتاب‌های بارگذاری شده روی سایت را مطالعه کنند و اگر علاقه‌مند بودند پیشنهادشان برای تولید در شورای کودک و نوجوان بررسی می‌شود. طرح اقتباس بنیاد فارابی هم امسال برای اولین دوره برگزار شد. تفاوت این فراخوان با فراخوان‌های قبلی، این است که پیشنهاد تهیه‌کنندگان برای آثار اقتباسی تضمین می‌شود، یعنی برخلاف جریان متداول گذشته که ممکن بود پس از بررسی با پیشنهادی موافقت نشده

وزیر سی و سومین جشنواره فیلم کودک و نوجوان

و یابگانی شود اما الان چون تهیه‌کننده پیشنهاد را مطرح کرده امیدواریم سمت و سوی تولید سینمای کودک و نوجوان و سایر ژانر‌ها به سمت آثار اقتباسی برود. از میان ۵ کتاب برگزیده طرح اقتباس، دواتر مربوط به آثار نوجوانان و کودکان است که همان‌طور که اشاره شد امیدواریم امسال توسط آقای صدرعاملی و ابراهیم فروزش دو فیلم کلید بخورد. در تولید مشترک با کشورهای خارجی هم امسال کار آقای محمدعلی طالبی بر اساس یکی از داستان‌های آقای هوشنگ مرادی کرمانی در دست تولید است. در خصوص توجه به متن و ادبیات داستانی امسال یکی از سال‌های پر دستاورد بنیاد فارابی خواهد بود. شورای کودک و نوجوان بنیاد فارابی از سه سال پیش رویکردی اتخاذ کرده که به پیشنهاد کنندگان جواب رد ندهد. به این معنا که اگر طرح پیشنهادی واجد جذابیت‌هایی بود در تعامل با اتاق فکر و گروه خلاق و در مشورت با اساتید بین رشته‌ای، نکات داستانی به طرح اضافه می‌شود تا واجد ظرفیت‌های جذاب برای کودک و نوجوان شود.

■ **برگزاری آنلاین جشنواره شرایطی فراهم کرده که تعداد زیادی از بچه‌ها فیلم ببینند و دآوری کنند. برای بچه‌های کم‌بضاعت که از دسترسی به تکنولوژی روز محروم هستند تدبیری کرده‌ای؟**

سال گذشته که سیل در مناطق مختلف کشور بخصوص سیستان و بلوچستان چالش جدی به وجود آورد، همزمان با ایام جشنواره فیلم کودک برای مناطق سیلزده ۱۴۳ منطقه از نقاط محروم کشور «سینما سیار» ارسال شد تا ظرف ۵ روز فیلم‌های جذاب سینمای کودک و نوجوان را برای کودکان این مناطق نمایش بدهند که دستاورد جدید جشنواره تجرد و نوجوان با همکاری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان بود. از نمایش فیلم در تماشاخانه سیار یا همان اتوبوس‌های بزرگ نمایش فیلم، در مناطق محروم اصفهان با خوردهای خیلی خوبی از بچه‌ها و خانواده‌ها گرفیم. امسال هم پیش‌بینی کرده‌ایم که در تعامل با ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی در استان‌های کشور و همین‌طور ستاد جشنواره فیلم کودک در اصفهان همین روند را داشته باشیم اما با مشکل کرونا مواجه هستیم. تجمع در محیط بسته برای کودکان خطرناک است و در فضای باز هم به خاطر خشک شدن هوا، نگرانی‌هایی وجود دارد. با وجود این اگر طبق صلاحدید و مصوبات شورای کرنا در هر شهر، امکان فعالیت سینما سیار وجود داشته باشد ما استقبال می‌کنیم.

■ **چرا فعالیت سینماسیار محدود به ایام جشنواره است؟** در این زمینه فعالیت کانون پرورش فکری طی سال‌های دهه ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۰ در تعداد اتوبوس‌های کانون خیلی محدود است و نیاز به تجهیز ناوگان سینما سیار دارد که این بحث دیگری است.

■ **در خیلی از مناطق محروم ایران بچه‌ها حق دسترسی به آب آشامیدنی سالم و خوراک محروم هستند و با این شرایط شاید خیلی عجیب نباشد که بخش زیادی از کودکان حتی**

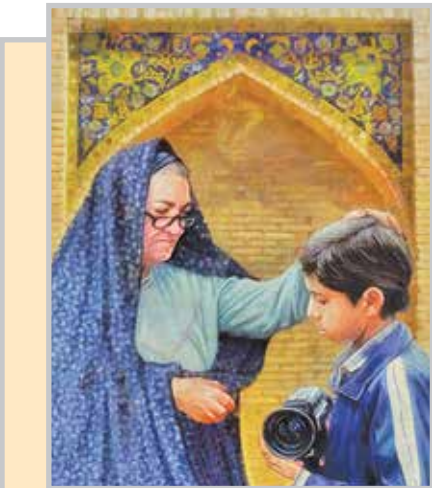
درکی از سینما و سالن سینما ندارند. اینکه سینمای کودک جدی گرفته نمی‌شود چقدر متأثر از سیاست‌های کلان نسبت به وضعیت کودکان در کشور است. در برنامه‌های تبلیغاتی ایام انتخابات مجلس ریاست جمهوری صحبتی از برنامه‌هایی برای کودکان نیست. بخشی از کمبودهایی که در سینمای کودک وجود دارد از این‌که نشأت می‌گیرد که کودکان دنیای کودک را فراموش شده‌است.

آنهاهایی که مخالف برگزاری همین جشنواره کودک و نوجوان هستند شاید باید مقابل پرسش شما قرار بگیرند. حقیقتاً اگر سینمای کودک و نوجوان که با بی‌مهری بخش‌هایی مختلف مواجه است، تعطیل شود آیا نمانی از سینمای کودک و نوجوان می‌ماند. اینکه چرا سیاستگذاران یا چهره‌های سیاسی و احزاب در فرآیند انتخابات به کودکان توجه نمی‌کنند پرسش درستی است، اما عجیب‌تر اینکه چرا در طبقات فرهنگی این بی‌توجهی وجود دارد. این نقیصه امری فراگیر شده و نیاز به درمان دارد. از همین کارهایی که مثال زدیم می‌شود شروع کرد یعنی پردیس‌های سینمایی، بلتفرم‌ها، فضای مجازی و سمن‌ها می‌توانند به پیشبرد تفکر حمایت از حقوق کودکان و نوجوانان کمک‌کنند. ما امسال ۱۰ شاخص حقوق کودکان و نوجوانان را به عنوان معیار در اختیار اعضای هیأت داوران جشنواره قرار داده‌ایم و از آنها خواستیم نیم‌نگاهی هم به حقوق کودکان داشته باشند. هر سال که همزمان با ایام جشنواره فیلم فجر، جشن سیمرخ و پروانه‌ها را برگزار می‌کنیم و نوبت صبح جشنواره را در اختیار فیلم‌های برگزیده کودک و نوجوان قرار می‌دهیم، عده‌ای خرده می‌گیرند که چرا فارابی نوبت صبح جشنواره را به فیلم کودکان اختصاص می‌دهد. در حالی که همه سینمای تهران و شهرستان‌ها عصرها برای جشنواره فجر تجهیز می‌شوند و صبح سینماها خالی است. بچه‌ها با موسیقی و فضای شاد و پر نشاط ۵ روز مهمان نوبت صبح سینماها هستند. این چه اشکالی دارد. سال گذشته به دلیل سیل سیستان و بلوچستان برگزاری این برنامه به این مناطق منتقل شد و هنرمندان سینمای کودک و نوجوان و فعالان این عرصه به مناطق محروم رفتند و بچه‌ها با آغوش‌باز به استقبال شخصیت‌های محبوبشان آمدند. همه اینها محرزه سینما است و در بنبوحه نگرانی‌ها و شرایط سخت، می‌تواند فضای شاد و پرامید به بچه‌ها هدیه‌کند.

■ **سراسر و ممیزی در سینمای کودک چقدر دست و پا فیلمسازان را می‌بندد و آیا دغدغه‌ها صرفاً فملایی روانشناسی و تربیتی کودکان است.** در همه جای دنیا ادبیات، فیلم، تئاتر و موسیقی کودک و نوجوان دارای کدهای اخلاقی مشخصی است که توسط تولیدکنندگان محتوا پبدا رعایت شود. بجز این موارد، هیچ محدودیتی در سینمای کودک ایران وجود ندارد. اگر کسی می‌خواهد لودگی کند جایش سینمای کودک و نوجوان نیست. این سازنده اشتباه آمده، باید سراغ جای دیگری برود و سرمایه‌اش را آنجا خرج کند.

در این زمینه فعالیت کانون پرورش فکری طی سال‌های دهه ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۰ در تعداد اتوبوس‌های کانون خیلی محدود است و نیاز به تجهیز ناوگان سینما سیار دارد که این بحث دیگری است.

■ **در خیلی از مناطق محروم ایران بچه‌ها حق دسترسی به آب آشامیدنی سالم و خوراک محروم هستند و با این شرایط شاید خیلی عجیب نباشد که بخش زیادی از کودکان حتی**



## مجید همه شهر‌ها

برای من به‌عنوان دانش‌آموز فرزند کویر، «قصه‌های مجید» جایگاه ویژه‌ای داشت. رنل بود و حسن قربانت زیادی با او داشتم. نوع دیالوگ‌ها، رفتاراش و فضای تاریخی شهر اصفهان به فضای تاریخی شهر ما نزدیک بود. لهجه و اثرگذاری و داستان‌گویی «قصه‌های مجید» این سریال را برای من خاص کرده بود. یکی از رؤیاهایم

برای سینمای کودک همین است. سینمایی که به واسطه آن کودکان چیزی که فرهنگ ایرانی را از فرهنگ سایر کشورها متمایز می‌کند بشناسند البته مخالف جدی طرح موضوعات و شعارهای گل درشت هستم. با حفظ وجهه قصه‌گو، فانتزی و خیال‌پردانه در سینمای کودک و نوجوان آرزو دارم کارهایی متناسب با معماری و فرهنگ فضای شهرهای مختلف برای کودکان ساخته شود. اگر داستان جذابی از هر شهر به دستم برسد حتماً استقبال می‌کنم. خوشبختانه در اصفهان، لرستان، یاسوج ویزد تولیداتی داشتیم و همین روزها در سیستان و بلوچستان یک فیلم کودک در مرحله پیش تولید است. نگاه بومی و محلی با فکر جهانی، یعنی این که بتوانیم فضای فرهنگی ایران را در فیلم‌های کودک و نوجوان منعکس کنیم ولی حرف جهانی بزنیم. مخاطب جهانی پای فیلم ما بنشینند و دیدن فیلم را به دیگران هم توصیه‌کنند.

سینمای ایران حذف می‌شود. کارگردان فیلم «قهرمان کوچک» با تأکید بر تداوم جشنواره و لزوم برگزاری آن به شکل آنلاین می‌گوید: «هر رویدادی که با یاد او سینمای کودک باشد اتفاق خوب و فرخنده‌ای است. تعطیلی یک ساله جشنواره به سادگی از سوی مخالفان عدم تأثیرگذاری تعبیر می‌شود و به همین سادگی می‌شود جشنواره را حذف کرد. لابد خواهند گفت که مگر یک جشنواره برگزار نشده چه اتفاقی افتاد اما چار سال بعد که تعداد فیلم‌های کودک از هشت فیلم به یکی دو فیلم تقلیل یافت و سینمای کودک نابود شد، آن وقت تبعات آن مشخص می‌شود.»

این فیلمساز کودک که بر لزوم ساخت آثار سینمایی برای کودکان تأکید دارد، از اهمیت مردم‌بینند. او در عین حال رونق گرفتن تولید را از دستاورد‌های جشنواره می‌داند و بر این باور است که حیات فیلم کودک و نوجوان به تداوم برگزاری جشنواره وابسته است: «اگر جشنواره نبود همین میزان حمایت و تنها نهاد حمایت‌کننده (فارابی) هم نبود و در نهایت سینمای کودکی نداشتیم. به تدریج بخش خصوصی هم از چرخه تولید این آثار خارج و فیلم کودک از سینمای ایران حذف می‌شد.»

کارگردان فیلم «قهرمان کوچک» با تأکید بر تداوم جشنواره و لزوم برگزاری آن به شکل آنلاین می‌گوید: «هر رویدادی که با یاد او سینمای کودک باشد اتفاق خوب و فرخنده‌ای است. تعطیلی یک ساله جشنواره به سادگی از سوی مخالفان عدم تأثیرگذاری تعبیر می‌شود و به همین سادگی می‌شود جشنواره را حذف کرد. لابد خواهند گفت که مگر یک جشنواره برگزار نشده چه اتفاقی افتاد اما چار سال بعد که تعداد فیلم‌های کودک از هشت فیلم به یکی دو فیلم تقلیل یافت و سینمای کودک نابود شد، آن وقت تبعات آن مشخص می‌شود.»

این فیلمساز کودک که بر لزوم ساخت آثار سینمایی برای کودکان تأکید دارد، از اهمیت



یکشنبه ۲۷ مهر ۱۳۹۹  
سال بیست و ششم  
شماره ۷۴۷۰

## جشنواره آنلاین و کودکان آنلاین



رضا صامی  
منتقد سینما

بجایداشت

سی و سومین جشنواره کودک و نوجوان امسال به دلیل شرایط کرونایی به شکل آنلاین برگزار می‌شود. این تنها تمهیدی است که در این وضعیت بحرانی می‌تواند جشنواره کودک را سرپا نگه دارد اما آیا سینمای کودک هم برپا می‌ماند؟ سینمایی که حالا سال‌هاست چراغش کم‌سو شده و درخشش گذشته را ندارد. از این سو هم کودک امروز انواع فناوری‌های نوین در صنعت سرگرمی را تجربه کرده و جذب او با سینما دشوارتر شده. کودک امروز به یک

معنا کودک آنلاین است. کودکی که زیستن در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی بخشی از تجربه روزمره اوست. کودکی که به جای ماینیور تلویزیون و پرده سینما چشم به قاب گوشی‌اش دوخته و نیازهایش را در آنجا جست‌وجو می‌کند. خوب و بد این قصه بحث دیگری است و همه ما آسیب‌های رفتاری و اجتماعی استفاده افراطی از فضای مجازی و تکنولوژی‌های رسانه‌ای بر کودکان و نوجوانان را می‌دانیم و قطعاً گفت‌وگو کردن درباره آن در جای خود ضروری است اما مسأله‌ای که هم خانواده‌ها و هم سینماگران باید در ارتباط با کودک جدید و فهم کودک جدید بدانند این است که به نیازهای او در همین فضای مجازی پاسخ دهند و از همین فضای مجازی آنها را با واقعیت‌های زندگی آشنا کنند. امسال که جشنواره کودک به شکل آنلاین برگزار می‌شود فرصت و مجال مناسبی است برای درک این معنا و برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری نهادهای سینمایی از جمله جشنواره کودک برای این مقوله است. اینکه سینمای کودک ما به سمت قصه‌هایی برود که کودک امروز را به درستی ترسیم کند. دغدغه‌هایش را بشناسد و به تصویر بکشد. بخشی از این دغدغه‌ها و بخشی از مشکلات کودکان امروز در تجربه‌های مجازی آنها صورت می‌گیرد. سینمای ما درباره کودکان و فضای مجازی اثر جدی نداشته. امروزه یکی از چالش‌های تربیتی خانواده‌ها با کودکان‌شان و یکی از نگرانی‌های مهم پدر و مادرها از رفتار کودکان‌شان به کنش‌ها و تنش‌های آنها در فضای مجازی ربط دارد. سینمای ما چقدر توانسته به طرح این مشکلات در قالب‌های نمایشی بپردازد؟ چقدر توانسته به خانواده‌ها و کودکان کمک کند که فرهنگ صحیح حضور در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی را بیاموزند. که چطور مواجهه سازنده و بدون آسیب با تکنولوژی‌های نوین داشته باشند. حالا که امسال جشنواره کودک آنلاین است باید کودک آنلاین امروز را بیشتر و بهتر درک کرد و در کانون روایت‌های دراماتیک قرار داد. به قول مولوی چون سر و کار تو با کودک فتاد پس زبان کودک باید گشت. زبان کودک امروز زبان رسانه‌ای است و رسانه او مجازی. بر این اساس سینما هم خود به عنوان یک رسانه باید نسبت به هویت رسانه‌ای کودک امروز اهتمام و التزام داشته باشد و از این منظر حرفی جذاب برای مخاطب کودک.

یکی از دلایل موفقیت سینمای کودک در دهه ۶۰ به دوران طلایی سینمای کودک مشهور است در نزدیکی و فهم متقابل زبان سینما و زبان مخاطب بوده. گویی سینماگران آن زمان با کودکان زمان خود بیشتر از امروز تماس بودند. جهان سینمایی با جهان کودک سنسیت و هم‌زبانی بیشتری داشت. به نظر می‌رسد سینماگران امروز ما در نسبت با کودکان امروز دچار یک انقطاع زبانی شده و دنیای آنها را نمی‌فهمند. شاید زبان رسانه و زبان مجازی میانجی خوبی برای ارتباط مؤثر بین کودکان و فیلمسازان کودک باشد. از این نقطه به تفاهم و درک متقابل بین فیلمسازان کودک و مخاطبان کودک رسید و آن را به لایه‌ها و سطوح مختلف نیازهای کودک بسط داد. سینمای ما اکنون در یک جامعه رسانه‌ای شده نفس می‌کشد و جریان دارد. جامعه‌ای رسانه‌ای شده که کودک در آن اولاً تنها با تکنولوژی و ابزارهای نام سینما در ارتباط نیست و رسانه‌های جایگزین و رقیب قدرتمندی مثل رسانه‌های مجازی در اختیار اوست که موجب شده سینما تنها گزینه او برای سرگرمی و فراغت نباشد. دوم اینکه از حیث تربیتی و فرهنگی نیز کودکان امروز تجربه متفاوت از نسل پیش را از سر می‌گذرانند که کنشمندتر و کنشگرتر از گذشته است. کودک امروز دیگر مخاطب منفعل نیست بلکه به عنوان یک مخاطب کنشگر خود تولیدکننده پیام و محتوا است و نه صرفاً تماشاگر و مصرف‌کننده آن. نیازها و خواسته‌های کودک امروز بواسطه بسط تاریخی مدرنیته دچار دگرگونی و دگردیسی شده و در نهایت نه فقط سینمای ما که جامعه ما با کودک و کودکی جدید مواجه است. بدیهی است تا زمانی که این کودک و کودکی جدید بدورستی شناخته نشود سینمای کودک ما با بحران مواجه خواهد شد. تا زمانی که مخاطب کودک ما دغدغه‌ها و نیازهای خود را بر قاب پرده سینما نبیند نمی‌توان به آشنی او با سینما امیدوار بود. سینمای کودک ما شاید مجهزتر به تکنولوژی‌های سینمایی شده باشد اما هنوز پایش در فهم مخاطب کودک می‌لنگد و اینجا آن گلوگاه اصلی است که باید درباره‌اش فکر کرد و چاره‌ای اندیشید. بر این مبنا باید گفت سینمای کودک ما در حال حاضر به پژوهش و تحقیق میان رشته‌ای نیاز دارد تا با همکاری پژوهشگران و سینماگران کودک، زمینه و بستری برای فهم کودک جدید و پیچیدگی‌هایش فراهم شود تا در این خواشن و بازشناسی به بازآفرینی و احیای دوباره سینمای پررونق کودک امیدوار شد. کودکان امروز کودکان پویا و کنشگرند اما سینمای کودک ما در برابر این مخاطب، ایستاست و باید زبان خود را به زبان کودکان امروز نزدیک کرده و تطبیق دهد. جشنواره آنلاین کودک که نخستین تجربه برگزاری جشنواره کودک به شکل آنلاین است یک گام مؤثر و تجربه ارزشمند در نزدیکی و هم‌دلی بیشتر سینمای کودک و مخاطب کودک است و کودکان می‌توانند این جشنواره را در موقعیت مجازی و آنلاین آن تجربه کنند و لذت‌های تازه‌ای را از سر بگذرانند. کودکی که بخش زیادی از وقت خود را در فضای مجازی سر می‌کند و چه بسا ممکن است به وقت گذرانی و پرسه‌زنی‌های بیهوده در این فضا تن دهد حالا می‌تواند به جای آن فیلم کودک ببیند و این می‌تواند سالم‌سازی و دلپذیر کردن تجربه‌ای مجازی برای کودکان از طریق فیلم و سینما باشد. شاید سینمای کودک بتواند مخاطب خود را از طریق اکران و نمایش آنلاین بالا ببرد و این به فیلمسازان انگیزه بیشتری بدهد تا به سمت ساخت فیلم کودک سوق پیدا کرده و شاهد افزایش تولید آثار کودک در سینمای ایران باشیم. اکران آنلاین می‌تواند راهبردی مؤثر هم برای افزایش تولید فیلم‌های کودک باشد و هم افزایش مخاطبان کودک. گرچه در این میان یک چیز را نباید فراموش کرد و آن اهمیت جذابیت دراماتیک است. تا زمانی که نتوان قصه خوب برای کودکان روایت کرد و هم خوب قصه برای آنها گفت. چه کودک دیروز و چه کودک امروز و چه کودک فردا همه اول از هر چیز جذب قصه خوب و روایت جذاب می‌شوند. سینمای کودک ما اگر از حیث فرمی به الزامات اکران آنلاین نیازمند است از حیث محتوی و مضمون و درون مایه به قصه‌های خوب و فیلمنامه‌های جذاب نیازمند است. همه این عوامل منوط به یک شرط است: فهم دقیق کودک امروز.

در عین حال بر برگزاری جشنواره تأکید دارد: «باید حواسمان باشد آنچه از این طریق به دست آورده‌ایم و تجربه سال‌های متوالی را از دست ندهیم.» پوران درخشنده می‌گوید داشتن جشنواره پویا و کسب اعتبار گذشته، ساخت فیلم‌های تازه را می‌طلبد: «باید با دلسوزی و دقت نظر بیشتری برای کودکان سرزمین‌مان فیلم ساخته شود و این مهم حتی فراتر از هر جشنواره‌ای باید مورد توجه قرار بگیرد.» او به سیاستگذاران سینمای کودک توصیه می‌کند که به جای اینکه منتظر بازگشت فیلمسازان موفق به این عرصه باشند پیشقدم شوند: «سینماگران برای ورود به این عرصه به ایجاد انگیزه نیاز دارند و این تلاش باید به گونه‌ای باشد که اگر لازم است شاهد تشویق‌هایی از سوی مسئولان باشیم نه اینکه سینماگران کودک سراغ متولیان بروند و از آنان درخواست حمایت‌هایی هر چند مختصر داشته باشند و این حمایت‌ها در نهایت به دریافت وامی پانصد میلیون تومانی بابر خوردار از فنان تسهیلات مالی محدود شود.»

کارگردان «رابطه» و «پرنده کوچک خوشبختی» بی‌مهری نسبت به این آثار در اکران را از عوامل دلسردی فیلمسازان و به تبع آن کم رونق شدن سینمای کودک می‌داند: «در دوره‌ای اکرانی برای فیلم‌های کودک نداشتیم؛ فیلم‌های خود من به



نمایی از فیلم «خود» ساخته امیر نادری

بچه‌ها پاسخ می‌شنیدیم که بچه‌ها چه کاره‌اند، می‌گفتیم که رهبر و رئیس جمهوری آینده همین بچه‌ها هستند. از الان به فکر تربیت درست آنها باشیم. حالا هم معتقد است اساساً سینما وظیفه دولت است که بدون هیچ چشمداشتی برای رشد فرهنگی کودکان هزینه کند و نمایش فیلم برای این گروه سنی رایگان باشد.»

■ **حق نداریم نامیدی دنیای بزرگسال را به سینمای کودک بیاوریم**

حسین قناعت کارگردان و فیلمساز حوزه کودک و نوجوان رونق گرفتن سینمای کودک در اکران و چندان متأثر از برگزاری جشنواره فیلم کودک نیست. او می‌داند بلکه او معتقد است اساساً چنین دستاوردی را نمی‌توان از جشنواره انتظار داشت. به گفته او پیشرفت در تولیدات این حوزه از ثمرات قابل اعتنا برگزاری جشنواره است: «عملاً مؤلفه فیلم‌های پرمخاطب و گیشه‌پسند جزو مالک و معیارهای دآوری نیست. اگر سینمای کودک در چند سال اخیر رونق گرفته -اگر چه هنوز از جایگاه واقعی‌اش در اکران فاصله دارد- به خاطر جشنواره نیست، بلکه فیلمسازان تلاش کرده‌اند با شناخت درست مخاطب، کودکان و خانواده‌ها را به سینما بکشانند. خود من عاشق فیلم‌هایی هستم که پتانسیل اکران داشته باشد و

بچه‌ها پاسخ می‌شنیدیم که بچه‌ها چه کاره‌اند، می‌گفتیم که رهبر و رئیس جمهوری آینده همین بچه‌ها هستند. از الان به فکر تربیت درست آنها باشیم. حالا هم معتقد است اساساً سینما وظیفه دولت است که بدون هیچ چشمداشتی برای رشد فرهنگی کودکان هزینه کند و نمایش فیلم برای این گروه سنی رایگان باشد.»

■ **حق نداریم نامیدی دنیای بزرگسال را به سینمای کودک بیاوریم**